

Kultur- og likestillingsdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

Deres ref.:
22/3392

Vår dato:
03.10.22

Vår ref.:
Siri Espe, Interessepolitisk leder
siri@ungefunksjonshemmede.no

Hørings svar – Forbud mot konverteringsterapi

Unge funksjonshemmede leverer med dette vårt svar til høringen «Lovforslag om forbud mot konverteringsterapi». Utover dette stiller Unge funksjonshemmede seg bak høringssvarene til Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold (FRI).

Overordnede innspill

Overordnet stiller Unge funksjonshemmede seg positive til store deler av regjeringens lovforslag om forbud mot konverteringsterapi. Unge funksjonshemmede mener at såkalt konverteringsterapi burde totalforbys. Videre deler vi departementets bekymringer for de skadelige effektene slike handlinger kan ha for enkeltindividets psykiske helse, integritet og selvfølelse, samt den negative innvirkningen slike handlinger kan ha for skeive som gruppe gjennom økt diskriminering, stigmatisering og minoritetsstress.

Unge funksjonshemmede støtter departementets vurdering om å plassere loven mot konverteringsterapi under straffeloven. Videre er vi enige i den foreslåtte strafferammen på 3 år for handlinger som potensielt kan føre til psykisk skade, men som ikke enda har gjort det, og 6 år for handlinger som har resultert i betydelig skade. I tillegg støtter vi de respektive foreldelsestidene på 5 og 10 år.

Videre støtter vi departementets vurdering om å også straffeforfølge handlinger som rammes av forbudet mot konverteringsterapi, inkludert markedsføring av konverteringsterapi, som foretas i utlandet av en norsk statsborger, en person med bosted i Norge eller på vegne av et foretak registrert i Norge. Dette tenker vi er essensielt for å beskytte visse utsatte minoritetsgrupper i Norge. Unge funksjonshemmede støtter også at markedsføring av konverteringsterapi inngår i forbudet, og kriminaliseres. Å kriminalisere markedsføring av konverteringsterapi er, etter vår mening, et viktig tiltak for å beskytte skeive som gruppe mot ytterligere stigmatisering, diskriminering og minoritetsstress, i tillegg til å verne om unge, skeive personer.

Unge funksjonshemmede støtter i stor grad departementets vurdering om å inkludere et eget ledd i lovforslaget, som understreker at konverteringsterapi overfor personer under 18 år alltid vil kunne medføre psykisk skade for offeret. Vi er også enige i at denne aldersgrensen skal stå ved 18 år, og ikke 16 år som tidligere har blitt foreslått. Videre er Unge funksjonshemmede

glade for at et samtykkevilkår ikke inngår i straffebudet ettersom et samtykke, etter vårt ståsted, aldri vil kunne anses som reelt og upåvirket av andre psykososiale forhold. Derav holdninger til skeive, negativ sanksjonering for normbrytende seksuell orientering eller kjønnsidentitet og uttrykk, og sosial kontroll som man kan utsettes for. Dette er noe departementet også redegjør for på en god måte i forarbeidet presentert i høringsnotatet.

Unge funksjonshemmede stiller seg støttende til en utforming av lovforslaget som understreker at det er *skadepotensialet* som er avgjørende for om handlingen skal anses som straffbar, ikke hvorvidt skade har inntruffet eller ikke, samt at vi er enige i departementets vurdering om å inkludere både «endre», «fornekte» og «undertrykke» i lovteksten ettersom disse begrepene på hver sin måte dekker de handlingene som nødvendigvis må dekkes av et slikt forbud.

Bemerkninger

Unge funksjonshemmede ønsker å bemerke at aseksualitet er å regne som en seksuell orientering eller seksuell identitet og ikke en seksuell preferanse. I høringsnotatet fra departementet sies det at aseksualitet ikke er inkludert under «seksuell orientering» i straffespørsmålet, dette mener vi er feil. Forbudet mot konverteringsterapi burde også gjelde aseksualitet.

Videre ønsker vi å poengtere at skeive med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer også bør inkluderes i departementets forarbeid tilhørende sårbare grupper og minoritetsgrupper. Skeive med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer er en gruppe som ofte opplever dobbel diskriminering, stigmatisering og minoritetsstress som følge av å tilhøre to stigmatiserte minoritetsgrupper. Når det gjelder konverteringsterapi opplever skeive med funksjonsnedsettelse at deres funksjonsnedsettelse blir omtalt som en straff fra Gud for homoseksuelle tendenser eller handlinger. Det gjør skeive funksjonshemmede til en ekstra sårbar gruppe. I tillegg kan funksjonshemmede være ekstra sårbare for konverteringsterapi ettersom flere kan ha et assistanse- eller hjelpebehov og dermed ikke ha forutsetningene for å flykte fra situasjonen uten assistanse eller hjelp. Det å være til dels avhengige av andre for assistanse kan også gjøre funksjonshemmede mer utsatt for å stå i ujevne maktforhold.

Bekymringer

Unge funksjonshemmede ønsker å ytre vår bekymring for at begrepsbruken «klart egnet til...» kan åpne for mistolkning og gråsoner-tilfeller. Departementet skriver i høringsnotatet at formuleringen «klart egnet til...» ikke er tenkt å heve terskelen for hvilke saker som kan dømmes for brudd på forbudet mot konverteringsterapi. Slik Unge funksjonshemmede ser det kan denne formuleringen bidra til nettopp å heve terskelen for hvilke saker som anses som «alvorlige» nok til å bli domfelt. Vi setter derfor spørsmålstegn ved om formuleringen av lovteksten her skal gå bort fra «klart» og heller inkludere «rimelig å forvente...» eller «kan føre til...», eventuelt bare «egnet til...»

Unge funksjonshemmede ønsker også å bemerke at lovforslaget primært bygger på risikoen for psykisk skade som enkeltpersoner kan oppleve ved å bli utsatt for konverteringsterapi. Det er likevel mye forskning som indikerer at konverteringsterapi også skader skeive som gruppe på et mer strukturelt nivå, noe departementet selv redegjør godt for i dette høringsnotatet. Det er derfor ønskelig at også skaden som rammer skeive som gruppe, i form av stigmatisering,

diskriminering og minoritetsstress, som følge av konverteringsterapi, anses som skadepotensiale i et forbud mot konverteringsterapi.

Videre er Unge funksjonshemmede bekymret for om skadefølgene som påpekes i lovforslaget er konkret nok og dekkende nok. Etter vår oppfatning kommer det ikke tydelig frem hva «psykisk skade» omfatter og hvor terskelen går for hva som anses å være tilstrekkelig psykisk skade for å utløse straffeforfølgelse. Departementet uttrykker i høringsnotatet at de ønsker å ha «et stort nedslagsfelt og favne om en rekke ulike handlinger (...) med ulik grad av skadepotensiale både på individnivå og når det gjelder skadepotensialet for skeive som gruppe». Ved å kun nevne «psykisk skade» er vi usikre på om forbudet vil dekke alle de sakene som departementer ønsker at forbudet skal omfavne.

Med vennlig hilsen,



Ingvild Østli
Generalsekretær



Ingrid Thunem
Styreleder